

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2264

Vragen van het lid **Futselaar** (SP) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat de Groningse Universiteitskrant geen volledig onafhankelijke journalistiek kan bedrijven* (ingezonden 14 juni 2017).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 5 juli 2017).

Vraag 1

Deelt u de mening dat er op een publieke democratische instelling als een universiteit op geen enkele manier mag worden gemarchandeerd met of twijfel mag bestaan over de journalistieke vrijheid en onafhankelijkheid van universiteitsbladen of hogeschoolkranten?¹

Antwoord 1

Ja, journalistieke vrijheid aan hogeronderwijsinstellingen vind ik belangrijk. Een universiteitskrant met journalistieke onafhankelijkheid kan hierin een rol vervullen. Het valt onder de autonomie van de instellingen om hieraan invulling te geven. Academische vorming, waarbij ruimte wordt gegeven aan debat en tegengestelde visies, is bovendien onlosmakelijk verbonden met het hoger onderwijs in Nederland.

Vraag 2

In hoeverre is die journalistieke vrijheid en onafhankelijkheid op de Rijksuniversiteit Groningen volledig gegarandeerd? Op grond van welke feiten komt u tot deze beoordeling?

Antwoord 2

Universiteitsbladen en hun journalistieke onafhankelijkheid vallen onder de verantwoordelijkheid van de autonome instelling. Om dit te garanderen heeft de Rijksuniversiteit Groningen in de statuten opgenomen dat de Groningse Universiteitskrant redactioneel onafhankelijk is. De redactieraad is aangesteld als bewaker van deze onafhankelijkheid en bevestigt bij navraag ook hoe belangrijk ze het vinden deze te waarborgen. Desgevraagd bevestigt het bestuur van de Groningse UK ook dat de UK een onafhankelijk lichaam is dat

¹ <http://www.volkskrant.nl/binnenland/opgestapte-redacteur-groningse-universiteitskrant-is-niet-onafhankelijk-en-pleegt-zelfcensuur-a4499858/>

onafhankelijk nieuws brengt, zonder inhoudelijke bemoeienis van het UK bestuur en zonder bemoeienis in algemene zin van het College van Bestuur.

Vraag 3

Kunt u volledig uitsluiten dat het bestuur druk zet op de redactie om «teksten af te zwakken» of aan te passen?

Antwoord 3

Het bewaken van de journalistieke onafhankelijkheid van universiteits- of hogeschoolkranten valt onder de autonomie van de instelling. Ik kan daarom niet vooraf volledig uitsluiten dat een bestuur mogelijk druk zet op de redactie om teksten aan te passen. Belangrijker vind ik dat, mochten er signalen zijn dat dit toch voorkomt, deze serieus worden genomen en onderzocht worden door de instelling. Bij de Groningse UK heeft de redactieraad dit geval onderzocht en geoordeeld dat er geen sprake was van onderdrukzetting. Het UK bestuur heeft tevens aangegeven van mening te zijn dat de krant onafhankelijk is en dat ook moet blijven.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u de brief van drie redacteuren van de Groningse universiteitskrant (UK) aan de hoofdredactie, het stichtingsbestuur, de redactieraad en het universiteitsbestuur over de «onwerkbare situatie» die zou zijn ontstaan?

Antwoord 4

Het staat eenieder vrij om in een dergelijk geval aan te kaarten dat een situatie in hun ogen onwerkbaar is geworden. De betrokken partijen hebben passend gereageerd op deze brief. Zie ook mijn antwoord op vraag 6.

Vraag 5

Vindt u het wenselijk dat kritische stukken over de megalomane plannen van het Groningse universiteitsbestuur in Yantai onder druk moesten worden aangepast, omdat artikelen «te negatief» zouden zijn?

Antwoord 5

Zoals vermeld in het door u aangehaalde artikel, is er onderzoek gedaan door de redactieraad naar dit voorval. Zij oordeelde dat er geen sprake was van censuur.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u het dat volgens de voormalige redactrice uit het verslag van een universiteitsvergadering een delicate passage was geschrapt, waaruit bleek dat collegevoorzitter Poppema de Raad had gevraagd ongenoegen binnenskamers te houden tot na het debat in de Tweede Kamer? Kunt u de Kamer een feitenrelaas doen toekomen, hoe dit exact in zijn werk is gegaan?

Antwoord 6

Uit navraag bij het bestuur en de redactieraad van de UK blijkt dat naar aanleiding van dit voorval drie redacteuren een brief hebben gestuurd naar de hoofdredactie, het stichtingsbestuur en de redactieraad. Hierop heeft het bestuur aan de redactieraad verzocht een onderzoek in te stellen om hun standpunt in deze zaak te bepalen. De redactieraad heeft voor dit onderzoek de hoofdredacteur en de drie betrokken redacteuren gesproken en gevraagd naar voorbeelden van vermeende censuur. Hierop zijn zes gevallen voorgedragen, waarvan het schrappen van de hierboven beschreven passage er één was. In dit gesprek gaf de hoofdredacteur gelijk aan dat het schrappen van de passage zonder overleg met de betrokken redacteur onhandig was geweest. Hij heeft ook aangegeven dat hij bij dit geval achteraf een inschattingfout heeft gemaakt en in het vervolg voor dergelijke aanpassingen overleg zal hebben met de betrokken redacteur(en). De redactieraad heeft de gevallen onderzocht en geconcludeerd dat er geen sprake was van censuur. De redactieraad is wel van mening dat de hoofdredacteur onhandig heeft gehandeld en dat dit in soortgelijke situaties in de toekomst voorkomen moet worden. Van ingrijpen door het stichtingsbestuur is de redactieraad niets gebleken.

Vraag 7

Deelt u de mening dat de uitspraak van de woordvoerder van het universiteitsbestuur Groningen «dat zij helaas achteraf weleens concluderen dat er feitelijke onjuistheden in artikelen staan die gecorrigeerd moeten worden» op zijn minst op gespannen voet staat met de journalistieke onafhankelijkheid van het blad?

Antwoord 7

Indien er sprake is van feitelijke onjuistheden, mogen deze uiteraard gecorrigeerd worden. Dat beïnvloedt de journalistieke onafhankelijkheid niet.

Vraag 8

Bent u bereid om op korte termijn onderzoek te starten naar de aantijgingen van de voormalige journaliste van de UK en daarbij ook te bezien in hoeverre er bij andere universitaire redacties en bij hogeschoolkranten vrijheid wordt ingeperkt? Zo nee, hoe wilt u de journalistieke vrijheid van deze bladen garanderen? Zo ja, wanneer kunt u daarmee beginnen?

Antwoord 8

Nee, de redactieraad van de UK heeft zelf al onderzoek naar het voorval gedaan. Tevens bevestigen zowel de redactieraad als het bestuur van de UK dat de onafhankelijkheid daar hoog in het vaandel staat. Uit het door u aangehaalde artikel blijkt voorts dat Wieneke Grunneweg, voorzitter van de kring van hoofdredacteurs van hogeronderwijsmedia, aangeeft niet te denken dat de journalistieke onafhankelijkheid in het geding is. Ik zie op dit moment daarom geen aanleiding om onderzoek te doen naar andere universitaire redacties en bij hogeschoolkranten.

Vraag 9

In hoeverre vindt u dat hetgeen in Groningen gebeurde, zich laat vergelijken met het eerdere ingrijpen in de berichtgeving van de Tilburgse universiteitskrant *Univers*, die het door de communicatieafdeling moeilijk werd gemaakt te berichten over de fraude van hoogleraar Diederik Stapel?

Antwoord 9

Bij het voorval in Groningen werd een passage geschrapt door de eigen hoofdredacteur. Hij gaf achteraf aan dit niet zo te hebben moeten doen en het voorval is door de redactieraad direct onderzocht. Ik vind dat dit zich niet laat vergelijken met hetgeen er gebeurd is in Tilburg.

Vraag 10

In hoeverre deelt u de mening van hoogleraar Journalistiek en Nieuwe Media Jaap de Jong, die stelt dat «alles op alles wordt gezet om studenten binnen te halen» en dat daarom het «imago wordt bewaakt» tegen «keffende media»? Sluit u uit dat dit het geval kan zijn? Op grond waarvan komt u tot deze beoordeling?

Antwoord 10

Mijn beeld is dat er regelmatig kritische artikelen in universiteitsbladen gepubliceerd worden. De redactieraad van de Groningse UK bevestigt ook dat dit het geval is. Zie verder mijn antwoord op vraag 3.

Vraag 11

Bent u bereid een wet in voorbereiding te nemen, die de vrije journalistiek voor universiteitsbladen en hogeschoolkranten garandeert?

Antwoord 11

Nee, ik vind dat het bewaken van de vrije journalistiek in deze media de verantwoordelijkheid van de instellingen moet blijven. Ik zie geen aanleiding om dit aan te passen.